

Дії споживачів у разі коливання цін на ринку газу напередодні опалювального періоду

Йтиметься про пояснення та рекомендації для уповноважених осіб, особливо новачків, з метою полегшення переходу до постачальника Нафтогаз Трейдинг в опалювальний період ([ДК 021:2015](#), код 09120000-6 «Газове паливо»). У цій статті ви дізнаєтесь:

дії при повідомленні від вашого постачальника природного газу щодо підняття ціни, яка перевищує фіксовану ціну, що доступна деяким замовникам за постановою КМУ від 19.07.2022 № 812 «Про затвердження Положення про покладення спеціальних обов'язків на суб'єктів ринку природного газу для забезпечення загальносуспільних інтересів у процесі функціонування ринку природного газу щодо особливостей постачання природного газу виробникам теплової енергії та бюджетним установам» (далі — Постанова № 812);

нюанси погодження на зміну ціни чи відмови від такої зміни; нюанси припинення постачання природного газу;

поради замовникам у разі неможливості підняття ціни та відсутності нового постачальника.

Наразі склалася ситуація, аналогічна минулорічній, — напередодні опалювального сезону почався різкий ріст ціни на гуртовому ринку для постачальників (ціна почала поступово зростати з кінця липня). Подібна ситуація склалась як на європейському, так і на українському ринку. Станом на серпень, порівняно з липнем, згідно з [даними](#) Української енергетичної біржі, коливання ціни на природний газ сягнуло понад 13,47 %.

Ринкова ціна для постачальників значно перевищила ціну за Постановою № 812.

Наразі ситуацію стабілізували — ріст ціни зупинився, але не знизився. При цьому до [30.04.2025 Нафтогаз Трейдинг може постачати за пільговим тарифом](#).

Дії при повідомленні від вашого постачальника природного газу щодо підняття ціни, яка перевищує фіксовану за Постановою № 812

Згідно з підпунктом 2 пункту 19 Особливостей здійснення публічних закупівель товарів, робіт і послуг для замовників, передбачених Законом України «Про публічні закупівлі», на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, затверджених постановою КМУ № [1178](#) від 12.10.2022 (далі —

Постанова № 1178), частиною 1 статті 652 Цивільного кодексу України та умовами договору **постачальник має завчасно повідомити споживача про ситуацію, що склалась**, і запропонувати алгоритм дій для конструктивної співпраці та розв'язання питання з найменшими втратами для обох сторін.

Згідно з правилами постачання природного газу, що затверджені постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30.09.2015 № 2496, таке повідомлення має бути надане споживачеві **не пізніше ніж за 30 днів** до запланованого набрання чинності такими змінами. Споживач має право відмовитися від договору, якщо він не приймає нові умови, повідомлені постачальником.

Зауважимо, що на ринку енергоносіїв неможливо спрогнозувати, яка ціна буде через 30 днів. Тому не рекомендуємо зловживати трактуванням «чому не повідомили місяць тому», оскільки коливання відбулось до дня повідомлення від постачальника, який вже за вищою ціною бронює обсяг для споживачів на період наперед. Тому, відповідно до частини 3 статті 631 Цивільного кодексу України, сторони мають право домовитись, що додаткова угода набуває чинності з дня її підписання обома сторонами та застосовується до відносин сторін у частині змін, що виникли раніше підписання додаткової угоди.

Також зазначимо, що відліком періоду є саме та дата, якою постачальник повідомив вас про зміни, а не та, коли ви прочитали повідомлення (відпустка і лист, який потрапив у «спам», не є приводом для відтермінування змін), звичайно, за умови, якщо це не суперечить укладеному вами договору про закупівлю.

Прохання вчасно реагувати на повідомлення від постачальників і уважно ознайомлюватись з усією інформацією та алгоритмом дій, які вам надіслав постачальник.

Розв'язання додаткового питання буде швидшим, якщо споживач, прийнявши відповідне рішення щодо ситуації, **дасть зворотне повідомлення у відповідь на електронну адресу постачальника**, а не телефоном. Менеджер постачальника почергово обробляє надіслані відповіді й приймає найбільш лояльне та зручне рішення щодо ситуації, що склалась, в індивідуальному порядку.

При цьому замовник самостійно вирішує, чи погоджуватись йому на підняття ціни, чи є таке підняття ціни обґрунтованим та відповідає вимогам укладеного договору про закупівлю. Зважайте, якщо ви не з тих замовників, які можуть отримувати природний газ за Постановою № 812, то постачальник не буде постачати природний газ собі у збиток.

Тому відмова від підняття ціни скоріш за все призведе до розірвання договору про закупівлю. Тому окрім вищезазначеного замовнику слід це врахувати, виявити, чи не призведе це до негативних наслідків на підприємстві, з'ясувати, чи є у нього час на проведення нових торгів та чи буде це економічно вигідно.

Нюанси погодження зміни ціни та припинення

постачання природного газу

Радник у сфері публічних закупівель
Все для закупівель на одному порталі

При отриманні на погодження додаткової угоди з новою ціною та довідки Торгово-промислової палати з порівнянням цін за одиницю товару в договорі про закупівлю, що відбулося з моменту укладення договору про закупівлю або останнього внесення змін до договору про закупівлю, зауважте, що **зміна ціни за одиницю товару здійснюється пропорційно коливанню ціни такого товару на ринку.**

Замовникам варто аналізувати та керуватись досвідом судових рішень, які відбувались після 12.10.2022 і діяли на договори, які були укладені згідно з Постановою № 1178. Найбільш частою підставою для внесення змін до договору про закупівлю є підпункт 2 пункту 19 Особливостей.

Окремі нюанси

Нюанс № 1: при закупівлі через електронний каталог «Прозорро Маркет» можна зустріти таке формулювання: «фіксована ціна протягом 3 місяців». Однак з юридичної точки зору таке формулювання не є доцільним, оскільки воно не переноситься в договір про закупівлю. Юридичну силу матимуть лише ті положення, що зафіксовані в підписаному договорі про закупівлю!

Нюанс № 2: зміна ціни згідно з частиною 5 статті 41 Закону про публічні закупівлі НЕ розповсюджується на постачання природного газу чи електроенергії, оскільки наразі закупівлі проводяться з урахуванням Постанови № 1178. Тому при публікації ВТ чи ЗПП для закупівлі енергоносіїв це формулювання не застосовується.

За умови документального підтвердження коливання ціни товару на ринку **сума договору не повинна призвести до збільшення суми, визначеної в договорі про закупівлю на момент його укладення**, натомість при підвищенні ціни зменшується замовлений обсяг природного газу (куб. м) в укладеному договорі. Можете користуватись прикладом [Додаткової угоди за підпунктом 2 пункту 19 Особливостей](#).

Зазначимо, що застосування Постанови № 812 не є обов'язком для споживачів, а скоріш рекомендацією задля економії бюджетних коштів у разі, якщо ціна діючого постачальника перевищує ціну за Постановою № 812. Деякі замовники (комерційні підприємства чи ті, що не повністю фінансуються державою) мають право залишатись із діючим постачальником, у якого може бути дещо вища ціна.

Щодо правильного розрахунку коливання ціни на ринку ви також можете звернутись до Торгово-промислової палати України (чи іншої установи, якщо це визначено умовами договору) із запитом щодо аналізу цін за відповідний період.

Нагадуємо, що за Постановою № 1178 за договорами, які укладені в результаті проведеної процедури закупівлі, відсоток коливання, за яким змінюється ціна за одиницю товару, **може бути таким, який зазначено у документальному підтвердженні (довідці) для**

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу Радник у сфері публічних закупівель ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/pryrodney-haz/dii-spozhyvachiv-u-razi-kolyvannia-tsin-na-rynku-hazu-naperedodni-opaliuvalnoho-periodu/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

врегулювання ціни й приведення її до ринкової. Відсоток збільшення ціни за одиницю товару не може перевищувати відсоток коливання (збільшення) ціни такого товару на ринку, але він може не обмежуватись лише 10 % згідно з Особливостями. Тотожну позицію висловлює Уповноважений орган в статті [«Мінекономіки про те, що коливання ціни на ринку може відбуватись, не обмежуючись періодичністю та відсотковою межею»](#).

Повідомляємо, що справа № 922/2321/22 про неможливість перевищення 10 % збільшення ціни за одиницю розглядалась у рамках законодавства України, що діяло до початку дії Постанови № 1178 від 12.10.2022. На умови нинішніх процедур закупівель впливає законодавство, що діє саме зараз, тобто на момент оголошення процедури.

Споживач має право достроково розірвати договір, якщо постачальник повідомив споживача про намір щодо внесення змін до договору в частині умов постачання і водночас нові умови постачання виявилися для споживача неприйнятними. При цьому споживач зобов'язаний попередити постачальника не менш ніж за 20 діб до розірвання договору, а також виконати свої обов'язки за договором у частині оформлення використаних обсягів природного газу та їх оплати відповідно до умов договору.

Прохання умисно не затягувати строки прийняття рішення і надати відповідь постачальнику у найкоротший термін для плідної співпраці та гарних ділових відносин у майбутньому. Подекуди вигідніше розірвати договір про закупівлю з метою запобігання виникненню збитків (за статтею 652 Цивільного кодексу України зміна обставин є істотною, якщо обставини змінились настільки, що, якби сторони могли це передбачити, вони не уклали б договір або уклали б його на інших умовах).

Якщо є питання, рекомендуємо не нехтувати можливістю звернутись до юриста компанії, зовнішніх консультантів або у разі виникнення питань, наприклад, щодо реєстрації змін до договору про закупівлю звернутись до Державної казначейської служби України (ДКСУ) у вашому регіоні для [консультації](#).

Також правильно трактуйте і враховуйте термінологію пункту договору, наприклад: *«Цей Договір набирає чинності з дати його підписання і діє в частині постачання з 15.04.2024 до 15.09.2024, а в частині розрахунків — до повного їх виконання»*. Тобто після припинення постачання договір ще діє в частині розрахунків за попередній період до дати припинення постачання.

Укладення додаткової угоди на припинення постачання не є тотожним до припинення строку дії договору чи його закриття, а фактично впливає лише на технічну частину, а саме на строк дії зобов'язання постачальника.

Відповідно, зняти з договору залишкові кошти споживач може після остаточного розрахунку за попередній період (оскільки споживач зазвичай розраховується постоплатою за попередній період), а постачальник технічно не може розрахувати наперед, скільки споживач використає газу до кінця періоду.

Споживач має право укласти нові договори й знімати кошти для нових закупівель у будь-який момент протягом бюджетного року з 1 січня до 31 грудня. Тобто зняти усі кошти з договору у період постачання споживач не може (хіба що у разі скорочення фінансування, але із залишком для сплати всього періоду постачання), а після завершення постачання й

остаточного розрахунку замовник має право зняти залишок коштів до кінця бюджетного року. Все для закупівель на одному порталі

Поради замовникам у разі неможливості підняття ціни та відсутності нового постачальника

Згідно з Правилами постачання природного газу (затвердженими постановою НКРЕКП № 2496 від 30.09.2015) споживачі **мають право відмовитися від договору**, якщо вони не приймають нові умови, повідомлені постачальником.

Таким чином, якщо нова ціна є неприйнятною, споживач має терміново повідомити постачальника про це й укласти, наприклад, додаткову угоду про припинення споживання / постачання через 20 днів після повідомлення.

Паралельно ви маєте оголосити відкриті торги (якщо річна потреба в газу перевищує 100 тис. грн). Якщо у вас є право на укладення договору за пільговою ціною від ТОВ ГК «Нафтогаз Трейдинг», то процедуру можна оголосити з ціною (згідно з пунктом 6 постанови КМУ № 812 від 19.07.2022 зі змінами від 23.08.2024) 16 390,00 грн з ПДВ за тис.куб.м + тариф на послуги з транспортування природного газу для точки виходу 124,16 грн та коефіцієнт, який застосовується у разі замовлення потужності на добу наперед 1,10, що з ПДВ = 163,8912 грн за тис.куб.м, загальна ціна становитиме 16 553,8912 грн за тис.куб.м, та після відміни відкритих торгів через неподання жодної тендерної пропозиції укласти договір з ТОВ «Газопостачальна компанія "Нафтогаз Трейдинг"» згідно з пунктом 13 Особливостей.

Наразі чимало відкритих торгів відмінюються електронною системою автоматично у зв'язку із відсутністю необхідної кількості учасників. Тому відразу після того, як відкриті торги не відбудуться, радимо звернутись до Нафтогаз Трейдингу із запитом щодо укладення прямого договору (для пришвидшення переходу до нового постачальника).

У разі, якщо вам прийшло повідомлення про відключення від Оператора газорозподільної мережі за 10 днів до припинення постачання, але ви все одно плануєте договір з Нафтогаз Трейдингом, ви можете, наприклад, опублікувати запит пропозицій постачальників у Прозорро Маркет (згідно з яким у вас може з'явитись постачальник уже через 5-7 днів) за ринковою ціною (наприклад, на період постачання 1 місяць) для можливості мати постачальника на термін, який необхідний для укладення договору з Нафтогаз Трейдингом.

Для укладення договору з Нафтогаз Трейдингом зібрані зразки документів, які ви можете використовувати у своїй роботі. Вони розміщені в розділі [«Закупівля у ГК "Нафтогаз Трейдинг"»](#).

Зразки документів, які можуть використовуватись для закупівлі газу за ринковою ціною, зібрані в розділі [«Особливості 1178 \(газ\)»](#).

Тож, у цій статті ми розглянули окремі нюанси договірної роботи споживача та постачальника на ринку природного газу. Щиро бажаємо усім плідної співпраці та

мирного неба!

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

https://radnuk.com.ua/praktyka_zakupivel/pryrodney-haz/dii-spozhyvachiv-u-razi-kolyvannia-tsin-na-rynku-hazu-naperehodni-opaliuvalnoho-periodu/

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com